

Bruxelles, 27. veljače 2023.
(OR. en)

6698/23

Međuinstitucijski predmet:
2022/0345(COD)

ENV 160
SAN 96
COMPET 132
CONSOM 52
AGRI 80
CODEC 238

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annexes 1 to 8
Predmet:	Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (preinaka) – rasprava o politikama

Kako bi se usmjerila rasprava o navedenom zakonodavnom prijedlogu koja će se održati na sljedećem sastanku Vijeća za okoliš 16. ožujka 2023., predsjedništvo je sastavilo pripremni dokument s pitanjima koji se nalazi u Prilogu ovoj napomeni.

Odbor stalnih predstavnika poziva se da primi na znanje pripremni dokument i pitanja te da ih proslijedi Vijeću radi navedene rasprave o politikama.

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (preinaka)

– Pripremni dokument predsjedništva s pitanjima za ministre i ministrice –

Kontekst

Kvaliteta europskih rijeka, jezera i mora od ključne je važnosti za okoliš i zdravlje ljudi. Čista voda ključna je za osiguravanje sigurne vode za piće. Važna je i za gospodarske aktivnosti kao što su industrijska proizvodnja, promet, turizam i ribarstvo.

Komunalne otpadne vode jedan su od glavnih izvora onečišćenja voda u Europskoj uniji. Evaluacijom Direktive o komunalnim otpadnim vodama utvrđena su tri glavna skupa pitanja: preostalo onečišćenje iz gradova, nepotpuna usklađenost s novim društvenim ambicijama i europskim zelenim planom te nedovoljna ili neujednačena razina upravljanja. Kad je riječ o onečišćenju iz komunalnih otpadnih voda, u evaluaciji je zaključeno da su manji gradovi, necentralizirana postrojenja za pročišćavanje, zastarjeli standardi postojeće direktive za hranjive tvari i onečišćenje uzrokovano obilnim padalinama ključni preostali uzročnici emisija iz gradova. Ispuštanja mikroonečišćujućih tvari također postaju problem koji izaziva sve veću zabrinutost.

U evaluaciji je analiziran i potencijal sektora otpadnih voda za poboljšanje energetske učinkovitosti, čime bi se doprinijelo klimatskoj i energetskej politici EU-a, kao i za bolje gospodarenje muljem i ponovnu upotrebu vode radi boljeg usklađivanja s akcijskim planom EU-a za kružno gospodarstvo.

Rad u Vijeću

Komisija je 26. listopada 2022. donijela prijedlog revidirane direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Radnoj skupini za okoliš 4. studenoga 2022. predstavila je svoj prijedlog i popratnu procjenu učinka.

Dosad je održano pet sastanaka Radne skupine za okoliš. Tijekom švedskog predsjedanja, u siječnju je započelo prvo čitanje prijedloga te su države članice imale priliku raspravljati o člancima od 1. do 21. (osim članaka 12. i 19.). Sastanci radne skupine omogućili su određena pojašnjenja Direktive, kao i prvu razmjenu mišljenja među državama članicama o tim člancima. Rasprave u okviru navedene radne skupine bile su pozitivne i konstruktivne. Države članice općenito pozitivno gledaju na prijedlog. Istodobno, te su početne rasprave ukazale na nekoliko izazova.

Teme za raspravu

Kako bi se pružile smjernice za budući rad dotične radne skupine, predsjedništvo predlaže da Vijeće za okoliš 16. ožujka razmotri teme navedene u nastavku.

Opća razina ambicije za rješavanje pitanja preostalog onečišćenja

Kako bi se riješilo pitanje preostalog onečišćenja iz komunalnih otpadnih voda, Komisija predlaže proširenje područja primjene Direktive na manje aglomeracije¹. Za to će biti potrebno potpuno povezivanje sabirnih sustava do 2030., uključujući one za sekundarno pročišćavanje, ali uz mogućnost izuzeća.

Postrojenja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i dalje znatno doprinose ispuštanju hranjivih tvari, što dovodi do eutrofikacije vodnih tijela u Uniji. Kako bi se dodatno ograničilo ispuštanje hranjivih tvari, prijedlogom se utvrđuju proširene obveze za uklanjanje dušika i fosfora takozvanim tercijarnim pročišćavanjem. Ti će se zahtjevi, s privremenim ciljevima, početi primjenjivati do 2040.

Mikroonečišćujuće tvari, poput farmaceutskih ostataka, prepoznate su kao sve veći problem u vodnim tijelima. Prijedlog stoga uključuje nove zahtjeve za dodatni korak u pročišćavanju, tj. kvartarno pročišćavanje kojim će se pročišćavati velik broj onečišćujućih tvari. Predlaže se da se ti zahtjevi, s privremenim ciljevima, ispune do 2040.

¹ Manje aglomeracije od 1000 p.e. (ekvivalent stanovnika) za razliku od 2000 p.e. trenutačno.

Države članice navele su da će ispunjavanje predloženih rokova i zahtjeva predstavljati izazov s obzirom na vrijeme potrebno za planiranje ulaganja u infrastrukturu. Postoji i želja za fleksibilnošću kako bi se prilagodilo nacionalnim i lokalnim uvjetima, uključujući pozive za usklađivanje rasporeda s ciklusima planiranja u drugim direktivama koje se odnose na vode. Neke su države članice također izrazile zabrinutost da dodatne koristi za okoliš na temelju strožih obveza za tercijarno i kvartarno pročišćavanje možda neće uvijek premašivati troškove pročišćavanja.

Financiranje pročišćavanja mikroonečišćujućih tvari

Predlaže se financiranje kvartarnog pročišćavanja mikroonečišćujućih tvari uvođenjem obveznih „programa proširene odgovornosti proizvođača” za poduzeća koja stavljaju farmaceutske i kozmetičke proizvode na tržište EU-a. Iako su u prijedlogu utvrđena najbitnija načela, praktična provedba programa proširene odgovornosti proizvođača prepuštena je državama članicama na nacionalnoj razini. U prijedlogu se također navodi da proširena odgovornost proizvođača mora obuhvatiti cjelokupne troškove (tj. za kvartarno pročišćavanje, praćenje i prikupljanje statističkih podataka o tome što se stavlja na tržište).

Iako je pristup provedbi načela „onečišćivač plaća” općenito pozitivan, države članice traže pojašnjenja o tome kako bi program proširene odgovornosti proizvođača mogao funkcionirati u praksi jer je ta vrsta instrumenta novost u sektoru komunalnih otpadnih voda. Iznescena su različita stajališta o tome je li to najprikladnija strategija financiranja i je li ju najbolje provoditi na razini EU-a ili na nacionalnoj razini.

Doprinos energetske neutralnosti

Prijedlogom se utvrđuje cilj energetske neutralnosti za sektor komunalnih otpadnih voda koji svaka država članica, s privremenim ciljevima, treba ostvariti do 2040. Glavni je cilj poboljšati energetske učinkovitost i proizvoditi energiju iz obnovljivih izvora, posebno iz bioplina i drugih izvora. Kako bi se taj cilj ostvario, postupno će se zahtijevati energetski pregledi koji će se primjenjivati na sva srednja do velika postrojenja². Države članice nadalje će osigurati da ukupna godišnja proizvodnja energije iz obnovljivih izvora iz tih postrojenja odgovara njihovoj ukupnoj potrošnji energije. Taj bi se cilj, s privremenim ciljevima, trebao početi primjenjivati na nacionalnoj razini do 2040.

² Od 10 000 p.e. i više (usklađivanje s najboljom praksom u nekim državama članicama).

Rasprave u radnoj skupini općenito su bile pozitivne u pogledu odredbe o energetske učinkovitosti. Države članice svjesne su koristi predloženih energetskih pregleda, no rasporedi predstavljaju izazov za njih. Izražena je određena zabrinutost da bi predložene ciljeve energetske neutralnosti moglo biti teško uskladiti s novim zahtjevima za uklanjanje dušika i kvartarno pročišćavanje zbog potrošnje energije potrebne za takvo pročišćavanje. Osim toga, postoje određene sumnje u pogledu toga bi li postizanje energetske neutralnosti trebalo ograničiti na sektor komunalnih otpadnih voda ili provesti u okviru šireg integriranog sustava proizvodnje.

Pitanja za ministre i ministrice

Kako bi se pružile smjernice za daljnji rad Radne skupine za okoliš, ministri i ministrice pozivaju se da razmijene mišljenja o sljedećim pitanjima:

- 1. Na temelju prijedloga za rješavanje pitanja preostalih izvora onečišćenja u gradovima, koja bi prema Vašem mišljenju bila primjerena razina ambicije?*
- 2. Smatrate li da je primjereno uključiti program proširene odgovornosti proizvođača i ciljeve energetske neutralnosti u Direktivu o komunalnim otpadnim vodama?*